

ВЕСЕЛИНА ПЕТРОВА. МОЛИВКО. РОДНА РЕЧ 3–4 г.

Наталия Морева

Веселина Петрова обогатява учебно-методическата литература с нова книга за учителя „Моливко. Родна реч 3–4 г.” Авторката застъпва тезата, че във възрастта между третата и четвъртата година от своя живот детето преживява закономерната криза на прехода от ранна в предучилищна възраст, като постепенно подменя предметната с игрова дейност и проявява качествено нови потребности от общуване, от нови впечатления, от постижения. Оценява, че точно в тази година то все по-често изпитва желание да взаимодейства с връстниците си не само с паралингвистични средства за изразяване (мимика, жестове, движения и пр.), а и употребява начини за устно изказване на свои мисли, за разбиране на чужди съобщения, за самостоятелно построяване на въпроси, за изграждане на отговори. Като акцентува върху потребността от общуване между учителя и детето, Веселина Петрова разработва от съвременна гледна точка основни проблеми за развитието на устната реч и овладяването на родния език. Тя адресира изложението към детските учители, но в него се съдържа интересна и актуална информация, която е полезна за обучението на студентите по предучилищна педагогика в бакалавърските и магистърските програми, за докторантите и научните работници, за родителите.

С книгата си „Моливко. Родна реч 3–4 г.” Веселина Петрова допринася за осъвременяване на професионалната подготовка на детските учители, тъй като предлага иновационни решения за предразполагане и подпомагане на детето в общуването. Темите за педагогическо взаимодействие са съобразени с характерната възрастова потребност от нови впечатления, когато то преживява противоречието между силата на собствените желания за междуличностни взаимодействия и ограничеността на практическия си опит за осъществяването им. Рецензираната книга е естествено продължение на обновения вариант за развитие на устната реч, който авторката създаде в началото на новото хилядолетие (вж.: Петрова 2002). Разработената педагогическа технология по развитие на устната реч за първа възрастова група, се основава на съвременна методология за интелектуално и речево развитие. Предназначена е за системна работа с произведения от

художествената литература за деца, която благоприятства както формирането на умения за общуване, така и обогатяването на представа за родния език. Новият подход за развитие на устната реч и овладяване на родния език през третата-четвъртата година за пореден път е достъпно онагледен в специална учебна книжка за детето (вж.: Петрова 2007). Това обвързване на учебно-методическата книга за учителя с цветна книжка за детето създава много благоприятни предпоставки за целенасочена речева и езикова работа в първа възрастова група на детската градина. Съдържанието на последователните страници в книжката за детето е структурирано въз основа на принципа за природосъобразност и се състои от интересни теми за общуване, чрез които последователно и целенасочено учителят може едновременно да направлява речевото развитие, да установява индивидуалните постижения, да открива и да търси решения на възникващите проблеми във възпитателно-образователния процес. С книгата се обогатява и обновява учебната литература за студентите, допълва се педагогическата библиотека и се подпомага професионалното усъвършенстване на учителите.

Веселина Петрова предлага полифункционален модел за възпитателно-образователна работа по устна реч, който може да бъде приложен инвариантно, след отчитане и съобразяване на актуалното и най-близкото интелектуално и речево развитие на детето. Същевременно авторката утвърждава подход за изграждане на социални контакти на различни равнища, с който предразполага формирането на достъпни основни умения по комуникативна компетентност. Иновационен е подходът за обогатяване на устната реч чрез разнообразни дейности за художествено пресъздаване и осмисляне, възприемане на литературни произведения. За тяхното успешно осъществяване Веселина Петрова съвместно с Галя Данчева предлага и богата по съдържание хрестоматия (вж.: Данчева, Петрова 2006). Чрез нея двете съставителки подпомагат интегрирането на литературното и езиковото обучение в образователната работа, като улесняват сътрудничеството между основните възпитателни фактори – учители, родители, носители на националната култура за постигане на система от цели и задачи по основните ядра от направление Български език и художествена литература.

Съдържанието на книгата за учителя се състои от предговор, четири глави, заключение, литература и е изградено въз основа на проведени изследвания в базовите детски градини на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” в

градовете Велико Търново, Плевен, Враца. Чрез различни форми за сътрудничество са извършвани допълнителни емпирични проучвания в градовете Ловеч, Троян, Добрич, Пазарджик и населените места около тях.

Първа глава е подчинена на спецификата на „Възпитателно-образователната работа в първа възрастова група“. В нея теоретично са обосновани предпоставките за развитие на устната реч в първа възрастова група, възпитателното значение на общуването, установените чрез изследвания закономерности в развитието на устната реч през третата-четвъртата година от живота.

Втора глава съдържа насоки за работа по основните образователни ядра: развитие на свързаната реч, обогатяване на речника, граматически правилна реч, звукова култура на речта, работа с художествена литература. Указанията са ориентирани към прехода от реалното до възможното постижение, с което се увеличава тяхната теоретична и практическа стойност.

В трета глава е поместен примерен проект за развитие на устната реч и овладяване на родния език, като са конкретизирани темите, задачите, начините за разрешаването им и методически бележки по тях. Предложените разнообразни методически решения осигуряват на учителя право на избор при творческото им прилагане в конкретни условия.

Четвъртата глава представя допълнителни социално-педагогически функции на учебната книжка за детето. Полезни за практиката са идеите за възпитателни взаимодействия с родителите, материалите за диагностични процедури, както и един пример за семейно възпитание по устна реч чрез създаване на книжки в съвместната работа на деца, родители и родственици.

Чрез книгата за учителя „Моливко. Родна реч 3–4 г.“ и учебната книжка общуване с детето се превръща в притегателен център, около който обединяват своите усилия учители, родители, културни институции за реализиране на основни цели и задачи по развитие на устната реч и овладяване на родния език. С уточненията за очакваните резултати от последователните форми на възпитателно-образователния процес се очертават последователните стъпки, по които закономерно протича интелектуалното и речевото развитие на детето в първа възрастова група.

В обобщение на изложеното дотук желая да отбележа, че книгата за учителя „Моливко. Родна реч 3–4 г.” на Веселина Петрова осигурява оригинални и ефективни решения за съвременната педагогическа теория и практика, затова ще мотивира за творчество и новаторство всички, които проявяват интерес към възпитателно-образователните функции на общуването с децата от първа възрастова група. Убедена съм, че разработката ще служи за усъвършенстване на професионалната компетентност на студенти, преподаватели, педагози, психолози, директори, експерти и научни работници.

БЕЛЕЖКИ

Данчева, Петрова, 2006: Данчева, Г., В. Петрова. Моливко. Христоматия. Художествени текстове за I, II, III група на детската градина. Велико Търново, Слово, 2006.

Петрова, 2002: Петрова, В. Моливко. Родна реч (3–4 г.). Велико Търново, Слово, 2002.

Петрова, 2007: Петрова, В. Моливко. Родна реч (3–4 г.). Олекотен пълноцветен вариант. Велико Търново, Слово, 2007.

ВЕСЕЛИНА ПЕТРОВА. – МОЛИВКО. РОДНА РЕЧ 3–4 Г.

НАТАЛИЯ МОРЕВА

Резюме

Преподавателката в Московския държавен педагогически университет рецензира книгата за учителя „Моливко. Родна реч 3–4 г.” на Веселина Петрова и я определя за своевременно допълнение на учебно-методическата литература. Оценява оригиналността на теоретичния подход и оптимистично обосновава своите очаквания за ефективността на публикуваната педагогическа технология по развитие на устната реч и овладяване на родния език в първа възрастова група на детската градина. Извежда на преден план уменията на Веселина Петрова за достъпно представяне на иновационните решения в две учебни книжки за 3-4-годишното дете. Откроява и ползотворното сътрудничество на авторката на книгата за учителя с Галя Данчева за създаване на съвременна христоматия с художествени произведения за интегриране на езиковото и литературното обучение, както и за подпомагане на учителите и родителите в общуването им с децата.

VESELINA PETROVA – MOLIVKO NATIVE SPEECH

NATALIA MOREVA

Summary

Teacher in the Government pedagogical university of Moscow has reviewed the book for the teacher “Molivko Native speech 3–4 years” by Veselina Petrova and defines it about opportunely addition of educationally - methodically literature. Rates originality of the theoretical approach and optimistically gives proof of her own expectations of efficacy of the published pedagogical technology of development of the oral speech and mastering of the native language of first aged group in the kinder garden. Shows in first plan the skill of Veselina Petrova of accessible introducing of the innovational solutions in two educational books for 3 – 4 year old child. Shows useful cooperation of the author of the book for the teacher with Galya Dancheva for creating of contemporal chrestomathy of literary works for integrating of language and literature education and providing of teachers and parents of their contact with children.